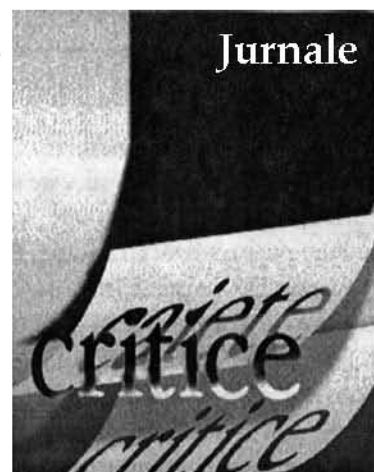

A.E. Baconsky: Jurnal

Nu vom scăpa niciodată de impostori (III)

Abstract

In the following fragments, a part of Baconsky's journal is offered to the public, presenting a few sequences from the writer's life during the first months of 1962, when the situation of writers and poets and their social and economical status was becoming more and more critical.

21.III.1962

Zile stagnante și lăncezeală sufletească mici plimbări și triste reflexiuni. M-am decis să plec mâine pe două săptămâni în Moldova. Iași, Târgu Neamț, Mănăstirea Neamț unde încă n-am văzut mormântul bunicului meu după tată – apoi Bacău, Bicăz, Onești. Va fi oricum un prilej de reconfortare morală.

De trei săptămâni zace la G[azeta] Lit[erară] un articol al meu politic – un pamflet împotriva lui Denis de Rougemont – și totuși nu mi se publică. Oare nici articole nu voi putea publica. Liniște. Am scris pentru Secolul XX – un articol despre Cecilia Meneles și poezia feminină a Americii Latine și am tradus două poezii.

A fost pe la mine Leon și a stat patru zile, vizita lui m-a bucurat și m-a scos o clipă din apăsare. În ultimul timp trăiesc o sensibilizare a nevoilor – sunt iritat sau ursuz și inabordanil, aceste stări alternând după un ritm capricios. *Câteva poezii de dragoste m-au făcut să peregrinez într-un eden al uitării* – apoi, reîntors, mi-am reluat locul, destul de incomod, din mine însumi.

Ce paradoxală evoluție! Deșliu a căzut, tocmai când toate ar fi cerut, cu și mai mare stringență decât până acum, noua lui propulsare. A căzut ca individ, însă special se perpetuează glorios: în locul său au urcat Brad și Stoian. Așa dar ei vor fi deșlii viitorului deceniu. Pe urmă vor cădea și ei înlocuiți de alții – *ne saramo sempre albastanza!* Dar printre ei va curge mereu cu sclipiri

sidefii, ca un șuvoi de munte, poezia. Genul acestui popor e o sursă generoasă. Păcat însă că, odată cu ea lunecă și asemenea impurități efemere acre-i murdăresc din loc în loc, transparența.

10.II.1962

După câteva discuții ținând ceasuri în șir mi-au mutilat la editură cartea de versuri. Nu se mai numește *Gîtul de lebedă*, ci *Imn către zorii de zi*. Stă în fața mea ca un trandafir cu petalele smulse. Ce oribilă viață! Rușine mie că nu mi-am pus încă ștreangul de gât!

Nimenea nu va înțelege vreodată coșmarul meu de a fi pradă imbecilității veninoase și prostiei celei mai sumbre. Nu sunt revoltat de funcționarii respectivi: ei sunt doar viermii amenințați mereu cu strivirea. Au priviri îndobitocite și nu știu decât groaza propriei lor nulități!

Iată o mostră de creștinism: *Goană* (un pastel deservind atmosfera din preajma furtunii) a fost întâi scoasă apoi am fost obligat s-o intitulez „*Din copilărie*” ca nu cumva să se creadă că e o furtună de azi. I-am schimbat deci titlul și acum furtuna e din blestematul trecut când toate erau posibile... chiar și o ploaie cu vânt și grindină!

18.V.1962

Am făcut două călătorii prin țară și am văzut lucruri impresionante. E un fel de ieșire din evul mediu, care se realizează impetuos; în câțiva ani vom avea o industrie

[illegible]

vor fi deplin mitorului deceniei. Pe urmă
vor cădea și ei, violenți de altfel — ne
sararăm sempre abătându-se! Dar pentru
ei va fi un mare cu sălbănie și răfăie, ce
un grup de munte, președ. gloriile acestor
progr. e o mare generoasă. Tăcut omă în
odată ca ea clusea și asomente impuri-
tate efemeră sare — munda din loc
o loc, transparent.

10.16.96.

Dacă estom deșertăciune fivone pentru neser-
ni-au mbitat la căstara contor de mbitare.
Nu se mai numește Gosna de Căstara și în
ceste pini de pi. Stă în fața mea pe un
trandafin pe petalele roșii. Ce abili
mbit! Rădăre nău că nu m-au păsă
stăcănă de gîst!

Simona nu va uita pe vechituri cognate
meu de a fi prada căstărilor vechi-
onase și prăstiei celei mai mbitare.
Nu sînt revăltat pe pînăstăronie
respectiv: ei sînt doar vechituri
mbitate mbită cu căstara. for
pînă vechituri toate și nu sînt dest-
graza pînăstăronie lor mbitate!

Itte o mbită de căstăronie:
Gosna (un pînăstăronie atmosferă
din pînăstăronie) a fost

10. IV 942.

[illegible]

de talie europeană și ne vom urbaniza masiv. Păcat că în artă suntem cu secole în urmă – dar se pare ca așa e mai bine! Solicitat să scriu despre Arghezi la 82 de ani (cu virtute, până și în biologie!) am dat *Contemporanului* un articol și *Vieții Românești* altul. Ce păcat e că nu sunt mai mulți Arghezi! Temă agreabilă printre atâtea gunoaie.

Primăvara m-a ruinat! Scriu, scriu și nu reușesc să escaladez zidul interminabilelor datări care se proliferază miraculos. Ce bine e să fii Demostene și să ai 7 posturi: o singură impostură cu șapte capete! Bravo culturii noastre noi! Niciodată în trecut bietul Demostene n-ar fi fost atât de coplesit de onoruri! Cartea mea de versuri zace de o lună la Direcția Presei. Cine știe, poate că mă mai așteaptă mici surprize...

Sunt obosit de publicistică și abia reușesc să ofer nopților mele precipitate, câte un răgaz pentru versuri. Dar asta e legea: întâi cele de trebuință, pe urmă inutilitățile!

Mă cert și mă împac periodic cu Clara: cred că suntem amândoi înrâiți de mizerie, căci în fond ar trebui să trăim sub zodia celei mai blânde armonii. Viața trece rapid, în curând voi avea 37 de ani de viață don-quijotescă, sub zidurile unui La Mancha imaginar și dulce.

25.V.1962

Alte și alte masacrări ale volumului meu de versuri. A căzut și *Interludiu de miază-noapte*. Se pare că așa va merge la tipar. Am fost constrâns să scot și *Rugă tăcută*, dar am refuzat categoric declarând că nu mai pot și prefer să dau pe foc totul. Ce agreabil trai! Cred că acum toți sunt înnebuniți: n-am mai publicat versuri prin reviste de peste un an. Atmosfera e pură, nu mai sunt „greșeli și confuzii ideologice”. Poezia noastră nouă merge perfect. Dintre vechii protagoniști singurul care se menține e Beniuc. Ceilalți (Cicerone Teodorescu, Jebeleanu, Frunză, Bănuș, Deșliu, Iureș etc) au intrat într-un fel de imperceptabilă desuetudine. Au apărut vedete noi: Brad, ufan, Stoian, Demostene Botez ca patriarh. *Sic transit gloria mundi...* Interesant e că desueții încep să mă privească cu oarecare simpatie...

29.V.1962

Am publicat câteva impresii din noile orașe vizitate și iată că au apărut nicăieri: mi s-a spus la *Contemporanul* că cele scrise despre Tulcea vor apărea mai târziu ca... să nu se spună că eu dau verdicte despre construcția socialismului! Deci a nu scrie e rău, a scrie e dubios și până la urmă nedorit. Ce vor oare atunci de la mine? De ce nu mă lasă cel puțin în plata domnului!

Sunt mereu bănuț de a continua să redactez STEAUA la mine acasă. O, dacă ar ști toți acești obsedași meschini, că demult Clujul și *Stea* lui nu mai sunt pentru mine decât elementele unei biografii aproape uitată – rezidiile unor ani pe care adesea mă întreb dacă i-am trăit într-adevăr. Să continui a o face acasă la mine? Pentru nimic în lume, chiar dacă mi s-ar cere s-o fac, chiar dacă aș fi copleșit cu aur pentru asemenea faptă! Ce să mai caut la Cluj? Poate doar uneori – din ce în ce mai rar – profilul unui tânăr de o molipsitoare și tiranică exaltare, care pentru prea marea-i dragoste a fost gonit cu pietre. Bietul de el, candoarea aceea mă îngrozește și mă complexează.

26.VI.1962

Ziua mea a trecut lăsându-mi doar avalanșa de gânduri și sentimentul din care s-a născut un poem. Am auzit un lucru splendid: poetul Bănuță a dispus să i se traducă un volum de poezii în franțuzește. Bietul de el se crede universal. Și în fond are dreptate. Vorba unui țăran din Fedeleori care îndată ce fiul lui fu numit primar – era prin 1947 – s-a dus la cooperativă însușindu-și cu candoare una din cele 2 lăzi de cuie venite pentru întregul sat! Păi nu suntem noi la putere, întrebuse el candid, la reproșul fiului? *O, doux des pauvres d'esprit!* Măine va fi și sârmanul Bănuță un poet european... Cât timp va mai plana asupra noastră sumbrul motto din *Pariosia* lui Matei? Da, *frappons aux portes de l'Orient ou tout est pris à la légère!*...

Poetul Frunză a fost înlocuit din postul de director al Editurii Tineretului prin criticul I.D. Bălan. Se pare că totuși Caragiale avea dreptate când spunea să se modifice... dar să nu se schimbe nimic.

Doi distinși lirici vor place să reprezinte țara la competiții poetice europene: I. Brad la Praga, N. Stoian la Stockholm. Cred că prestigiul nostru se va dubla (cu toate că încă prezența lui Bănuță la bienala internațională de poezie din Belgia, ne adusese destulă celebritate). *On va de mieux en mieux!* Aștept să urce și steaua încă abia răsărită, a poetului Radu Cîrneci!

9.IX. 1962

După o lună și jumătate de izolare sătească la Fedeleori și Goicea, am revenit în Capitală. Vara mi-a trecut repede, aproape neobservată. N-am avut posibilitatea să consacru odihnei decât două săptămâni – restul timpului a fost întrebuințat între traducerea Mahabharatei pe care, sună sinistrele amenințări și ultimatum-uri ale editurii zise pentru Literatură Universală, trebuie s-o predau în curând. Încep să doresc răgazul ca pe șansă rarisimă. Truda e multă și obositoare dar... rămâne singura condiție a independenței.

Aici am găsit paginile volumului meu venite de la tipografie. Sper să pot avea un exemplar pa la 10-15 octombrie. Altfel am găsit și o sărăcie lucie, amendată efemer cu un mic împrumut! Trebuie să-mi reiau activitatea cotidiană – articole, traduceri etc. căci altfel ă vor copleși datoriile!

Nesonica și Milo mi-au dat câteva nou-tăți amuzante: un oarecare Pompiliu Marcea care se istovea prin nu știu ce obscure barouri ale ESPLEI – a fost numit *soudainement* director al Editurii pentru Literatură Universală, spre stupoarea generală, iar I.D. Bălan și Stoian se pregătesc de plecare la... Paris, pe timp mai îndelungat: primul ca profesor de literatură română la Universitatea din Grenoble – al doilea ca bursier UNESCO! Ceea ce e trist e că știrile nu m-au uimit deloc. Probabil că înlăuntrul meu s-a creat un fel de verosimilitate generală în zodia căreia nimic nu mi se mai pare prea greu de crezut.

Am găsit lumea literară pasionată de o recentă luptă polemică între Deșliu și Bănuță – al doilea reprezentant fiind pentru funcționarea ESPLEI.

Bucureștii întârzie într-o caniculă inex-

plicabilă în preajma solstițiului de toamnă. Dacă voi rezolva toate obligațiile ce mă împovărează, poate că voi izbuti o descindere prin regiunea Suceava unde n-am fost de foarte demult. Vreau s-o văd renăscută. Ce dureroasă și absurdă e prăpastia dintre economie și cultură la noi. Prosperare în industrie și în urbanizare cu un ritm surprinzător ce mă exaltă, în timp ce cultura și arta dormitează degenerând într-o caricatură!

20.IX.1962

Cu câteva zile în urmă, Ivașcu mi-a trimis mașina cu invitația de a-l vizita la *Contemporanul*. Ajuns acolo, mi s-a făcut propunerea de a ține o rubrică permanentă de literatură universală. S-a făcut locul rubricii în paginația revistei, titlul, aspectul etc. M-am apucat de lucru reușind să și trimit primele materiale. Am făcut și corectura! Azi a apărut *Contemporanul*. Rubrica mea s-a evaporat miraculos înainte de a fi apărut! Am telefonat să întreb ce este. Un secretar de redacție foarte încurcat a încercat să-mi explice că a intervenit ceva... "știți, mai bine să vorbiți cu tovarășul Ivașcu..."

L-am sunat pe Ivașcu – absent. Iată cariera scurtă a unei iluzii! Rămân mai departe sădit acelorași tribulații cotidiene. De fapt, chiar lucrând, mi se părea cam neverosimil faptul că în sfârșit voi putea munci ca să-mi utilizez capacitatea și să câștig o existență mai umană. Era într-adevăr greu de crezut!

28.IX.1962

Am isprăvit un articol despre Maeterlinck și apoi am frecat baia ca un specialist cu reală vocație. Tot timpul m-am gândit la marea și frumoasa antologie a poeziei maghiare în traducere franceză, adusă de Veronica din Cehoslovacia. O carte excelentă și masivă și plină de prestanță. Seamănă cu orice antologie germană, engleză sau spaniolă. Vai, acelor jalnice opusculare care desfigurează în Occident frumoasa noastră poezie! Și ca o supremă ironie, toate sunt inițiate de noi!

Acolo poeți mulți, bine selecționați și traduși de lirici francezi de prestigiu – în antologiile noastre câțiva barzi oficiali traduși

de anonimi plătiți de Uniune sau de cine știe ce activiști ai Institutului de Relații cu Străinătatea. Încă o jumătate de secol poezia românească va fi importată de străinătate și nimenea nu va fi vinovat în afară de noi! Dar cine suntem noi? Iată-ne: cu două-trei decenii în urmă fruntașii poeziei românești se numeau Arghezi, Bacovia, Blaga, Goga, Barbu, Pillat, Voiculescu, Adrain Maniu, Vineanu, Minulescu, Elena Farago, Topârceanu, Isac, Philippide, Fundoianu, Voronca, Nagda Isanoa, Otilia Cazimir etc.

Azi numele lor este: Beniuc, Jebeleanu, Cicerone Teodorescu, Maria Bănuș, Deșliu, Bănuță, Brad, Utan, Frunză, Tulbure, Mihai Dragomir, Corbea, Paraschivescu, Tăutu, Cassian, Boureanu, Breslașu, Iureș, Stoian!

16.X.1962

A început o „săptămână a poeziei”!. Ca să evit contextul iubiților mei confrăți am plecat într-o călătorie. Ce sublimă e șoseaua Câmpulung-Brașov, nu văd cum ar putea s-o depășească orice priveliște elvețiană. Arțari demenți în roșu, fagi portocalii și mulți mesteceni ca niște cerbi în pădurea adormită. Păcat că n-am putut sta câteva zile acolo pe la vreun țăran, dar rubrica mea de *Contemporanul* mă recheamă.

Citesc reviste streine. Se apropie premiul Nobel. Cine-l va primi în acest an? Vai, un Arghezi deși l-ar merita cu prisosință; prin toate articolele cu pronosticări nu există cuvântul *România*!

15.XI.1962

Premiul Nobel-Steinbeck. Bravo! Merita și în acest sens l-am salutat la rubrica mea din *Contemporanul*. Nu era singurul, dar era unul din cei mai indicați.

O vreme am crezut că poate și Arghezi va fi în competiție ba chiar la un moment dat ne va aduce și nouă românilor laurii suedezi. Azi îmi dau seama că e o imposibilitate. Noi am făcut tot posibilul pentru a ne exclude pe încă două decenii de la o atare victorie. Plătind diverși trepăduși obscuri din Occident ca să traducă „opere” indicate de Uniunea Scriitorilor, am intrat penibil prin ușa de la bucătărie și deci...resturile vor fi răsplata!

Am cetit presa din preajma întrunirii juriului; nicăieri, nici măcar în treacăt, numele vreunui român.

O nouă aventură penibilă: am dat *Gazetei* patru poezii. Le-au primit foarte încântați. Când m-am dus să fac corectura în șpalt, erau numai trei. Când am făcut corectura în pagină, rămăseseră două. Când a apărut revista una din ele avea și titlul schimbat. Cine? Nu știu exact. După câte se pare Ion Brad, secretar al Uniunii Scriitorilor, care citește în chip de cenzor întreaga presă literară, înainte de a se duce la cenzura propriu zisă. *Toujours plus bas!* Am încercat să le scot, dar era prea târziu: se turnase plumbul paginei respective.

Veronica mi-a povestit un incident amuzant: a trimis în Cehoslovacia o culegere masivă din poezii contemporani români (cum spunea ea, de la Arghezi la Labiș). Cehii au restituit întregul material oprind doar cele două poezii ale mele și specificând în scrisoare că ar dori și altele pentru a face un volum. Eu nu aveam decât 2 – toți ceilalți aveau mult mai multe în dosarul trimis. Veronica se temea să nu aibă *des ennemis*, căci la Uniune mesajul ceh a trezit scandal – ca și când ea ar avea vreun amestec. Biata a făcut tot posibilul să le fie pe plac și n-a expediat decât două. Mai puțin cred că nici nu se putea.

Am scris *versuri*. Îmi plac mai ales cele erotice. Simt tot mai mult cum mă răpește acest univers al sublimului.

Marin Preda a publicat un roman stupid cu titlul *Risipitorii*. Sunt mereu mai convins că *Moromeții* e singura lui carte. Semn al viciului său actual: un mic jurnal cinematografic îl arată „meditând”, „creind” etc. cu stilizarea celor mai ieftine clișee cinematografice față de care un scriitor viabil ar fi manifestat turbare. Când pierzi onoare față de reclamă e semn că te-ai imbecilizat toatal. Același lucru despre deconcertantul cabozinaj al lui Călinescu. Profund regretabil!

23.XII.1962

Noaptea solstițiului mi-a adus o lungă și feerică insomnie. Viscolul de afară mi-a rit-

deci scurta, apoi am fost obligat să intru în
„în Capitală” ca un fumător în noaptea de
o furtună de apă. I-am schimbat deci titlul
„Acum furtuna e din blestematul trecut,
dar toate erau posibile ... chiar și o plamă
pe vânt și ghinioane!”

11.V.62. Am făcut două călătorii prin țară și am
văzut lucruri impresionant. E un fel de desce
de-a civilizației, care se realizează imediat.
De aceea mi-am spus o mulțime de vorbe
curioase și a vorbi urbanizația masivă. Vădit
că nu arde sărbătorile în secolul al XX-lea – dar
se pare că așa e mai bine! Solistițiul de
seara după bătălie la 82 ani (ce vorbă e
și în dialog!) am lăsat *Contemporanul*
un articol în *Revista Rom. Arta*. La poartă e
că nu sunt mai mulți bătălie! Teama apăsătoare
faptă pentru abitați ghinioane.

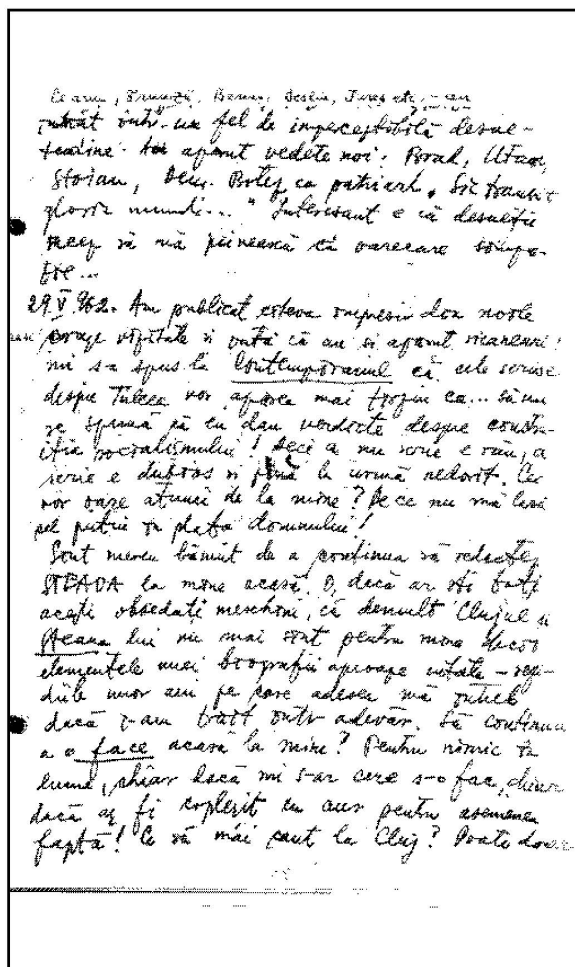
Primăvara m-a surprins. Seren, seren și un
renouare și escaladare pentru interminabililor
detalii care se desfășoară miraculos la
seren și în fii de mătase și se arăta posturii;
o singură impresie pe paginile rapete! *Proceduri*
autentice noastre noi! *Proceduri* am făcut
bătălie de mătase u-ar fi fost atât de
explorat de onoare! Cădea mea de
sensuri face de o lume la Dr. Brece! *Proceduri*

Cum, pînă, poate că nu am explicat încă
suficient...

Sunt abasit de publicitatea și abia reușesc
să fac noaptea melancolică, căci un
măi răzăr pt. versuri. Dar asta e bătălie
interioară de bătălie, pe urmele mătase
lăptășile!

Am cerut și mă dăruiesc periodic cu Clara:
am lăsat sărbătorile noastre și sărbătorile de mătase
peste care se fondă de bătălie și bătălie
măi fondare pe mătase mai blândă armonioasă.
Vădit brece rapid, în curând voi avea și
de aici de orate de bătălie, sub pînă
mătase mătase la mătase! *Proceduri* și bătălie.

11.V.62. Alte și alte născătoare ale volumului meu
de versuri. E încă în *Intermedii* de mătase
se pare că așa va merge la foran. Am fost
convins și se arăta bătălie dar am
refuzat sărbătorile de bătălie că mi-am
fapt și prefer să dau pe for totuși. Ce
apăsător bătălie! Cred că acum bătălie sunt
mătase mătase: u-am mai publicat versuri
prin reviste de peste un an. *Proceduri*
a pînă, am mai sunt o bătălie și
confuzia de bătălie! *Proceduri* noastre
mătase merge perfect. Bătălie vechiă pro-
tagonisti. Singure care se manifestă e
benine. *Proceduri* (Cic. Kotorova; Jela)

mat gândurile. Multe fapte mărunte s-au petrecut între timp. Nimic notabil – totul anodin. Doar lectura unei emoționante nuvele sovietice care dezvăluie alte zone din scufundatul în beznă infern stalinist! La noi o tot mai accentuată viziune organizatorico-militară asupra scriitorimii. La o ședință convocată de „biroul” Uniunii (în sensul mai mult de *mobila* decât de organ!) Beniuc striga catalogul și toți se anunțau pentru plecări la țară ca activiști culturali pe câte două săptămâni. Se crede că în urma acestei campanii vor apărea cel puțin câteva capodopere! Vai de prozatorul care-și închiuie că în două săptămâni va cunoaște satul și iar vai celui ce trebuie trimis pe teren: bătrânul Hemingway nu era trimis decât de propriul său talent, dar umbla chiar la 60 de nai, zbuciumându-ce ca un posedat!

A apărut o culegere de aforisme comentate de Tudor Vianu. E de un cretinism în-

fiorător. Tristă degenerare a acestor dascăli pa care i-au învins sensibilitatea și compromisurile industriale.

Cartea mea de poezie continuă să zacă, de data aceasta în tipografie. Cred că anul va trece fără s-o pot vedea în librării. Se pare că sunt alte opere ce au prioritate. Oricum, după trei ani de editură, nici o întârziere nu mă mai poate impresiona. Când va apărea? Treaba editurii! La ce bun să mă mai preocupe absurditățile.

26.II.1963

A apărut volumul meu și a și dispărut cu viteză, de pretutindenea, de parcă nici n-ar fi fost. N-a fost anunțat nici măcar la bibliografia cotidiană a *Scânteii*. Totuși librăriile l-au înregistrat ca pe o halucinație. Aproape că nici mie nu-mi vine a crede că a fost! Între timp am început trepidația pentru „trecearea în plan” a cărții despre poeți și poezie. Se pare că în zilele aceste va place la direcția presei. Altfel totul e vechi. Îmi scriu săptămânal eseurile pentru *Contemporanul*, mai fur timp de câte o poezie și mai ales trudes cu disperare la *Mahbharata* care, spre imensa mea bucurie, se apropie de sfârșit. Am fost câteva zile la Constanța ca să văd marea, dar n-am izbutit să vizitez totul: e zonă de frontieră (!) și ca să pătrunzi acolo și să dai o raită pe chei, îți trebuie nenumărate aprobări. *Merde!* Mă lipsesc de ele. Am primit și ultimul volum de Vallejo-Poemas humanos - care-mi lipsea. Ce uriaș e acest metis. Toată poezia franceză de azi nu valorează cât un singur poem al său!

Invitat la aniversarea a 75 de ani ai lui Unguretti, m-am dus, dup ce nu mai fusem de peste un an la Casa Scriitorilor. Am și citit două traduceri. După versuri s-a cântat muzică de... Puccini!

Altfel liniște totală. Singura apariție de reținut: *Umbrela de Soare* a lui D.R. Popescu. Mult talent, mult lirism, multă autenticitate. Deșliu pleacă în Vietnam, Marcea (?) la Paris etc. Cultura noastră nouă își alege bine reprezentanții. Sunt convinși că n-o vor falsifica prin nimic! Ei bine, e timpul să ne impunem odată și în streinăătate! Să-i învățăm să ne respecte după cum merităm.